

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 101/2026-24

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duřu a sudcov Ladislava Duditřa (sudca spravodajca) a Rastislava Kařřáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] zastúpeného JUDr. Janou Liptákovou, advokátkou, Krmanova 852/1, Kořice, proti postupu Mestského súdu Kořice v konaní vedenom pod sp. zn. K2-4Nt/15/2020 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Kořice v konaní vedenom pod sp. zn. K2-4Nt/15/2020 **b o l o p o r u ř e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietřahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, ako aj jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie v sume **1 000 eur**, ktoré mu **j e** Mestský súd Kořice **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Mestský súd Kořice **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **949,17 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšných častiach ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa, skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 101/2026-14 z 24. februára 2026 bola na ďalšie konanie prijatá ústavná sťažnosť sťažovateľa, ktorou sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietřahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru

o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. K2-4Nt/15/2020. Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prieťahov. Zároveň žiada o priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 3 000 eur a náhrady trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že 17. apríla 2020 podal prokurátor Okresnej prokuratúry Košice II v trestnej veci vedenej proti sťažovateľovi návrh na zhabanie veci z dôvodov uvedených v § 83 ods. 1 písm. c), g) Trestného zákona, a to nerastnej suroviny – jantáru, ktorý bol zaistený pri prehliadke vykonanej v zmysle § 101 ods. 1 Trestného poriadku a ktorý je uskladnený v priestoroch Colného úradu Košice.

3. Okresný súd Košice II (jeho právnym nástupcom je v súčasnosti mestský súd, pozn.) uznesením č. k. 4Nt/15/2020-113 zo 14. októbra 2021 nevyhovel návrhu prokurátora na zhabanie veci s tým, že vec bude v zmysle § 97 ods. 1 Trestného poriadku vrátená sťažovateľovi. Proti uzneseniu podal 7. januára 2022 prokurátor sťažnosť, o ktorej rozhodol Krajský súd v Košiciach uznesením č. k. 7Tos/5/2022-133 zo 16. júna 2022 tak, že napadnuté uznesenie zrušil a uložil okresnému súdu, aby vo veci znova konal a rozhodol.

4. Mestský súd uznesením č. k. K2-4Nt/15/2020-179 z 8. februára 2024 opätovne nevyhovel návrhu prokurátora na zhabanie veci a návrh zamietol s tým, že vec vrátil sťažovateľovi. Proti uzneseniu podal prokurátor sťažnosť, o ktorej rozhodol krajský súd uznesením č. k. 7Tos/65/2024-195 zo 4. septembra 2024 tak, že napadnuté uznesenie zrušil a uložil súdu prvého stupňa, aby vo veci konal a rozhodol.

5. Sťažnostná argumentácia je založená na tvrdenom porušení označených práv zbytočnými prieťahmi súdu prvého stupňa. Sťažovateľ zrekapituloval napadnuté konanie a osobitne poukázal na skutočnosť, že v jeho priebehu došlo k vydaniu dvoch kasačných rozhodnutí odvolacieho súdu. Procesne vadný postup súdu prvého stupňa majúci za následok porušenie práv strán na spravodlivý proces nevedol efektívne k odstráneniu právnej neistoty strán konania, pričom s prihliadnutím na celkovú dobu trestného konania vo veci návrhu na zhabanie veci, ktorá dosiahla obdobie takmer 6 rokov, spôsobil vznik zbytočných prieťahov.

II.

Vyjadrenie mestského súdu

6. K ústavnej sťažnosti sa písomne vyjadril podpredseda mestského súdu, ktorý v podstatnom uviedol, že ústavnú sťažnosť považuje za neopodstatnenú. Podpredseda mestského súdu pripustil, že vo veci dvakrát rozhodoval krajský súd, avšak nesúhlasí s tvrdením sťažovateľa, že postupom prvostupňového súdu malo dôjsť k procesne vadnému postupu. Krajský súd síce spomínal procesné pochybenia, čo podpredseda mestského súdu považuje len za akési blanketné odôvodnenie, keďže nie je zrejmé, aké procesné ustanovenie malo byť postupom konajúceho súdu porušené.

7. Podpredseda mestského súdu však pripustil existenciu prieťahov spôsobených nečinnosťou mestského súdu. Pasivitu predchádzajúceho zákonného sudcu však do istej miery objaňuje absencia jednoznačného právneho názoru sťažnostného súdu a uloženia konkrétnych úkonov, aj keď ju nemožno v plnom rozsahu ospravedlniť. Podpredseda mestského súdu osobitne poukázal na to, že po zmene zákonného sudcu boli určené tri termíny verejných zasadnutí, pričom

na poslednom verejnom zasadnutí uskutočnenom 11. marca 2026 zákonná sudkyňa meritórne rozhodla tak, že zamietla návrh prokurátora podľa § 83 ods. 1 Trestného zákona a podľa § 97 ods. 1 Trestného poriadku a vydala zaistenú vec zúčastnenej osobe. Týmto krokom súd poskytol okamžitú, efektívnu a účinnú ochranu tých práv sťažovateľa, na ktoré v sťažnosti poukazuje, tak, ako by postupoval aj v prípade využitia dosiaľ nevyužitých inštitútov, keďže sťažovateľ nepodal sťažnosť pre nečinnosť podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku ani sťažnosť na prietahy predsedovi súdu podľa § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. K veci sa vyjadrila aj aktuálna zákonná sudkyňa, ktorá zrekapitulovala priebeh konania chronologickým prehľadom procesných úkonov.

8. Ústavný súd nepovažoval za účelné vyzývať sťažovateľa na zaujatie stanoviska k vyjadreniu, keďže jeho obsah nevedol k pochybnostiam o potrebe vyhovieť ústavnej sťažnosti v jej esenciálnej podstate (porušenie označených práv).

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Podstata námietok sťažovateľa v súvislosti s namietaným porušením ním označených práv podľa ústavy a dohovoru je založená na existencii zbytočných prietahov v napadnutom konaní, ktoré mali vzniknúť pri rozhodovaní o návrhu prokurátora na zhabanie veci.

10. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, pretože v ich obsahu nemožno vidieť zásadnú odlišnosť. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý ho nastoľuje.

11. Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť aj v trestnom konaní taký procesný postup, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty strán. Táto povinnosť súdu je implicitne obsiahnutá aj v § 1 a § 2 ods. 7 Trestného poriadku. Podľa § 247 ods. 5 Trestného poriadku pri nariadení hlavného pojednávania urobí predseda senátu všetky potrebné opatrenia na zabezpečenie jeho riadneho priebehu a na to, aby vec bolo možné prejednať a rozhodnúť bez jej odročenia. Toto ustanovenie sa primerane vzťahuje aj na verejné zasadnutie (§ 298 Trestného poriadku).

12. Pri posudzovaní, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou spravidla zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa.

13. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie súdu o zaistení veci je súčasťou štandardného rozhodovania všeobecných súdov

v trestnoprávnej agende. Z vyjadrenia podpredsedu mestského súdu ani zákonnej sudkyne nevyplýva žiadna osobitná skutočnosť, na základe ktorej by bolo možné priznať konaniu osobitný stupeň skutkovej zložitosti.

14. Pri hodnotení správania sťažovateľa ústavný súd konštatuje, že aj jeho správanie, resp. procesná pasivita mali čiastočný vplyv na dĺžku konania. Pozornosti ústavného súdu neuniklo, že pre neprítomnosť sťažovateľa (resp. jeho obhajcu), ktorého prítomnosť bola pre rozhodovanie nevyhnutná, vychádzajúc z obsahu kasačného rozhodnutia krajského súdu, boli odročené nariadené termíny verejného zasadnutia 19. apríla 2023, 23. augusta 2023 a 3. októbra 2023. Ústavný súd sa stotožňuje s časťou argumentácie podpredsedu mestského súdu, že sťažovateľ po druhom rozhodnutí odvolacieho súdu a vrátení veci na ďalšie konanie nevyužil možnosť podať sťažnosť pre nečinnosť podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku (ktorú ústavný súd považuje za účinný právny prostriedok ochrany práv), čo mohlo v okolnostiach veci privodiť jeho priaznivejšie postavenie. Túto okolnosť ústavný súd zohľadnil v kontexte sťažnostnej argumentácie a zistených skutkových okolností pri rozhodovaní o finančnom zadosťučinení.

15. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup konajúceho súdu. Ústavný súd už na úvod konštatuje, že samotnú dĺžku konania rozhodovania o návrhu prokurátora na zhabanie veci dosahujúcu takmer šesť rokov možno označiť za nesúladnú s obsahom označených práv.

16. V postupe konajúceho súdu sa navyše nachádzajú viaceré obdobia nečinnosti, ako aj prvky neefektívneho postupu. Po vykonaní prvého verejného zasadnutia 18. novembra 2020 bol súd kontinuálne nečinný až do 7. októbra 2021, teda viac ako 10 mesiacov, čo čiastočne môže ospravedlniť aj vtedy prebiehajúca pandémia COVID-19, avšak nie v plnom rozsahu. Na verejnom zasadnutí 14. októbra 2021 súd meritórne rozhodol, avšak uvedené rozhodnutie bolo napadnuté sťažnosťami zo strany prokurátora a zúčastnenej osoby. Následne ústavný súd eviduje ročné súvislé obdobie nečinnosti, keďže súd prvého stupňa predložil spis krajskému súdu na rozhodnutie o sťažnostiach až po roku (13. januára 2022), pričom odôvodnením sťažnosti disponoval už od 12. januára 2021. Tento postup v žiadnom prípade nemožno označiť za efektívny. Uznesenie súdu prvého stupňa bolo zrušené uznesením krajského súdu zo 16. júna 2022 a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie.

17. Po vrátení veci prvostupňový súd nariaďoval v roku 2023 verejné zasadnutia, ktoré boli odročené pre neprítomnosť sťažovateľa. Mestský súd opätovne meritórne rozhodol 8. februára 2024, avšak aj druhé uznesenie bolo zrušené krajským súdom 4. septembra 2024, čo je prejavom neefektívnosti prvostupňového súdu. Po vrátení veci bol mestský súd kontinuálne nečinný až do zmeny v osobe zákonného sudcu, ku ktorej došlo 3. novembra 2025. Vo veci sa následne uskutočnili tri verejné zasadnutia, pričom na poslednom uskutočnenom 11. marca 2026 mestský súd návrh prokurátora zamietol a zaistenú vec vydal.

18. S prihliadnutím na dĺžku rozhodovania o zaistenej veci (5 rokov a 10 mesiacov) poznamenanú súvislými obdobiami nečinnosti mestského súdu, ako aj prvkami jeho neefektívnej činnosti, ktorá bola odzrkadlená v kasačných rozhodnutiach krajského súdu, ústavný súd dospel k záveru, že súd prvého stupňa nepostupoval v napadnutom konaní v intenciách čo najrýchlejšieho a efektívneho prerokovania a ukončenia veci. Postupom mestského súdu tak bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38

ods. 2 listiny, ako aj jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

19. Keďže o návrhu bolo medzičasom rozhodnuté a zaistená vec bola vydaná, ústavný súd nevyhovel návrhu na vyslovenie príkazu konať (bod 4 výroku tohto nálezu).

IV.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

20. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva. Ústavný súd považoval v okolnostiach danej veci za primerané priznať sťažovateľovi finančné zadosťučinenie vo výške 1 000 eur, čo zohľadňuje na jednej strane neprimeranú dĺžku konania a na druhej strane podiel sťažovateľa na nej a nevyužitie dostupných prostriedkov nápravy. Priznané zadosťučinenie je mestský súd povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (bod 2 výroku tohto nálezu). V prevyšujúcej časti požadovaného finančného zadosťučinenia ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

V.

Trovy konania

21. Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov konania v sume 949,17 eur v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za 2 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a písomné podanie ústavnej sťažnosti) vykonané v roku 2025 podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky. Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2025 v sume 371 eur (1/4 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2025 v sume 14,84 eur (podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Celková suma trov konania tak s príslušnou daňou z pridanej hodnoty, keďže právna zástupkyňa sťažovateľa je subjektom registrovaným pre jej platbu, predstavuje sumu 949,17 eur. Priznanú náhradu trov konania je mestský súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 62 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v spojení s § 263 ods. 1 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. marca 2026

Libor Duľa
predseda senátu